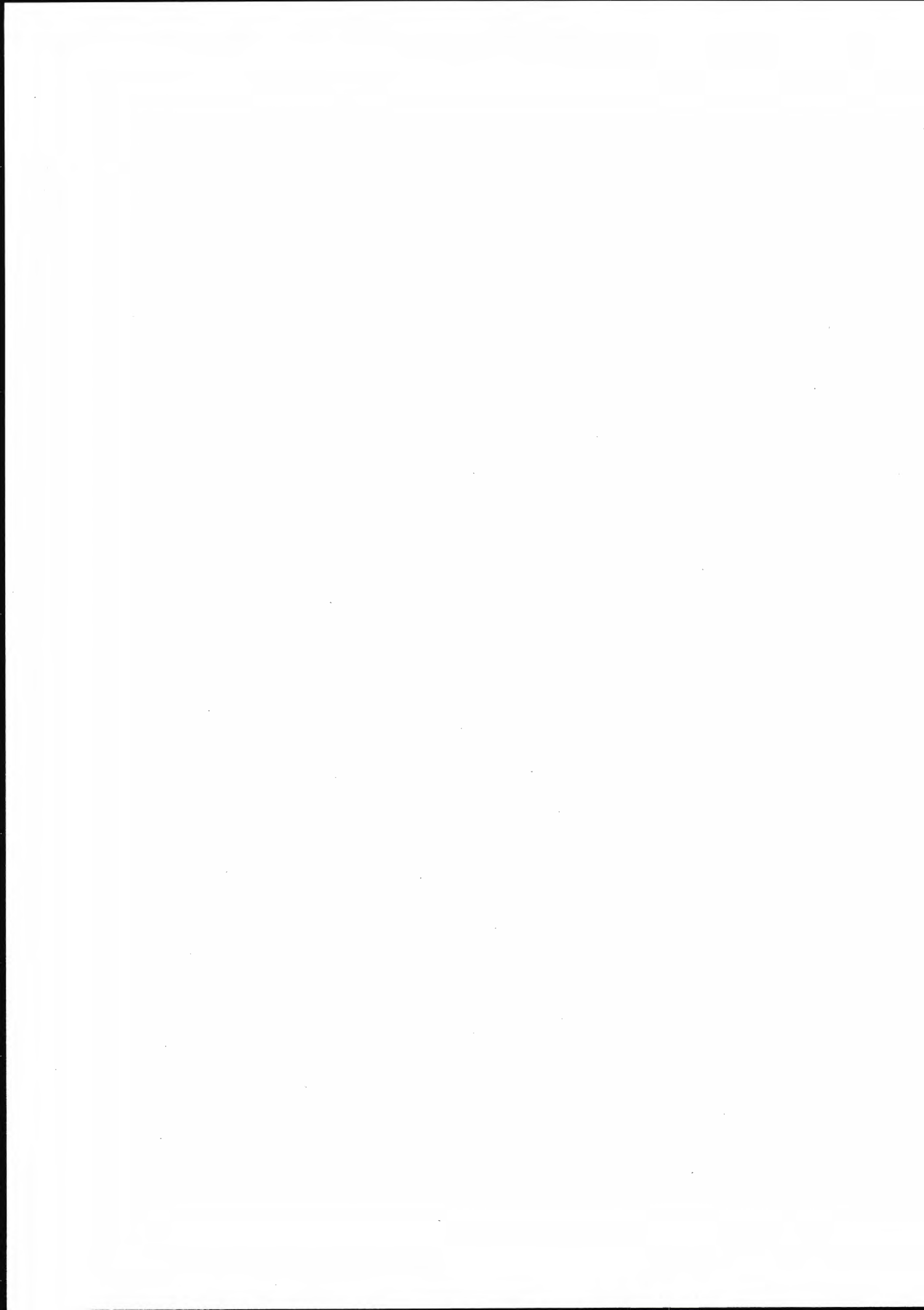

Jernbaneverket

Miljøplan for Jernbaneverket 1998 - 2001

Innhold

Formålet med miljøplanen	4	2 Kartlegge og redusere miljøpåvirkninger	7
Forankring	4	2.1 Sikre at miljøhensyn ivaretas i planlegging og utbygging	7
Overordnede miljømål	5	2.2 Innføre «Grønt kontor» i alle enheter	7
Oppfølging av foreliggende miljøplan	5	2.3 Redusere uønskede miljøhendelser i antall og omfang	8
Miljøplan	6	2.4 Redusere utslipp til jord og vann	8
1 Forbedre styring, organisering og oppfølging av miljøarbeidet i Jernbaneverket	6	2.5 Redusere innendørs støynivå til under 42 dB(A) døgnekvivalent langs eksisterende banestrekninger	9
1.1 Bevisstgjøre linjelederansvaret	6	2.6 Redusere energibruk	9
1.2 Synliggjøre miljøfunksjonen i Jernbaneverket	6	2.7 Redusere avfallsproduksjonen og behandle avfall som en ressurs	10
1.3 Etablere miljøstyringssystem	6	2.8 Sikre et godt visuelt miljø langs jernbanen	10
1.4 Utarbeide retningslinjer for miljørevisjoner	6	2.9 Innarbeide miljøhensyn ved innkjøp	11
1.5 Utarbeide og vedlikeholde miljøplaner	6	2.10 Verne jernbanens kulturminner	11
1.6 Etablere system for miljørapportering	6	3 Sammenlikne ulike transportformers miljøpåvirkning	11
1.7 Gjennomføre miljørapportering	6	3.1 Dokumentere jernbanens miljøforhold sammenliknet med andre transportformer	11
1.8 Gjennomføre miljørevisjoner	6	Framdriftsplan med ansvarsplassering	12
1.9 Utarbeide miljøregnskap	6	Sentrale lover og retningslinjer	16
1.10 Gjennomføre miljøopplæring	6	Begreper	18

Formålet med miljøplanen

Jernbaneverkets miljøplan er en beskrivelse av konkrete mål og aktiviteter for å oppnå bedre vern av miljøet, herunder en beskrivelse av tiltak som er iverksatt eller planlagt for å nå disse målene, samt frister som er satt for å iverksette tiltakene.

Miljøplanen er en viktig del av Jernbaneverkets miljøstyring. Miljøplaner gir føringer for miljørapportering, og danner grunnlag for utarbeidelse av miljøregnskaper/miljørapporter. Miljøstyring og miljørapportering skal inngå som en naturlig del av Jernbaneverkets styring og rapportering.

Forankring

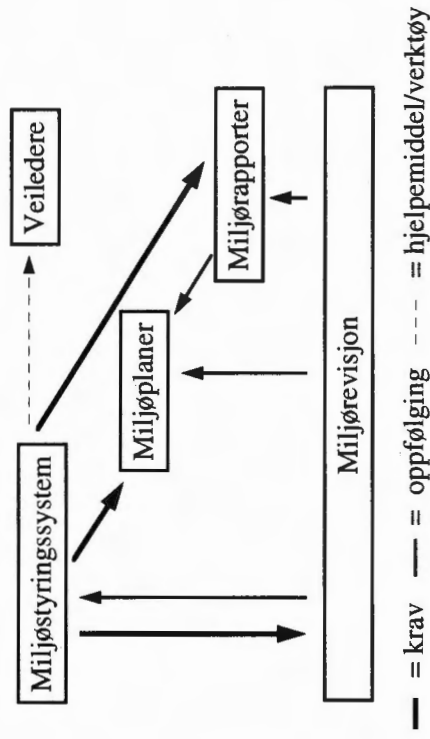
Jernbaneverket har definert miljøvennlighet som et av virksomhetens suksesskriterier. Miljø er derfor et av de områdene som det anses viktigst å lykkes med i tiden framover.

Miljøstyringssystemet (nivå 1B) er under utarbeidelse, og vil sammen med virksomhetsplanen stille krav om at det utarbeides miljøplaner på alle nivåer. For øvrig er miljøplanen forankret i følgende dokumenter:

NSBs miljøprogram «Reisen til framtida» som ble vedtatt 27.05.96. Dokumentet vil gjelde inntil Jernbaneverkets miljøstyringssystem er vedtatt.

«Miljømål ved planlegging, bygging, drift og vedlikehold av jernbane, NSB Bane, 1995». Dokumentet vil etter hvert fases ut. Deler av dokumentet er ivarettatt i denne miljøplan. Deler vil inngå i miljøstyringssystemet og veiledere.

Det vises for øvrig til "Sentrale lover og retningslinjer" bakerst i dette heftet.

Overordnede miljømål

- Sikre at miljøhensyn inngår som en naturlig del av driften, fornyelsen og utviklingen av jernbanenettet (Virksomhetsplan for 1997, 4.4.2).
- Sikre at Jernbaneverket skal oppleves som en positiv bidragsyter på miljøområdet.
- Redusere Jernbaneverkets miljøpåvirkninger.
- Styrke jernbaneverkets troverdighet som et miljøvennlig og attraktivt transportmiddel.

Oppfølging av foreliggende miljøplan

Miljøplanen gjelder for alle enheter i Jernbaneverket. Enkelte punkter er imidlertid ikke relevante for alle enheter, men dette kommer fram i planen. Denne planen er en overbygning for utarbeidelse av mer detaljerte planer hos de enkelte enheter.

Denne miljøplanen synliggjør ikke kostnader. Kostnadene må ivaretas i virksomhetsplanene på bakgrunn av den enkelte enhets miljøplaner. Aktivitetene som innebærer de største kostnader er pålagte krav fra eksterne myndigheter.

1 Forbedre styring, organisering og oppfølging av miljøarbeidet i Jernbaneverket

- 1.1 Bevisstgjøre linjelederansvaret
Miljø er et linjelederansvar, og dette skal gjenspeiles i stillingsinstrukser til linjelederne. Miljøoppfølging er et av de forhold som lederne skal måles på.
- 1.2 Synliggjøre miljøfunksjonen i Jernbaneverket
I hver enhet skal i overordnet styringssystem synliggjøre organisering av miljøarbeidet.
- 1.3 Etablere miljøstyringssystem
Jernbaneverket utarbeider et miljøstyringssystem, basert på relevante elementer i ISO 14000 og EMAS, som er en integrert del av det totale styringssystemet. Den enkelte enhet skal utarbeide et miljøstyringssystem som skal baseres på føringer i Jernbaneverkets miljøstyringssystem.
- 1.4 Utarbeide retningslinjer for miljørevisjoner
Det skal utarbeides retningslinjer for hvilke tema som skal vektlegges ved gjennomføring av miljørevisjoner.
- 1.5 Utarbeide og vedlikeholde miljøplaner
Alle enheter skal legge miljøplan i henhold til krav i miljøstyringssystemet. Aktuelle krav i «Miljøplan for Jernbaneverket» skal ivaretas som minimumskrav.
- 1.6 Etablere system for miljørapportering
For å sikre at Jernbaneverket kan rapportere miljøforhold for alle enheter på bakgrunn av indikatorer fastsatt i Jernbaneverkets miljøplan, må det utarbeides rutiner for hvordan denne informasjonen skal rapporteres.

1.7 Gjennomføre miljørapportering

Alle enheter skal periodisk rapportere på fastsatte indikatorer til Jernbanedirektøret.

1.8 Gjennomføre miljørevisjoner

Miljørevisjoner skal inngå som en integrert del av systemrevisjonene i enhetene.

1.9 Utarbeide miljøregnskap

På bakgrunn av miljørapportene fra enhetene skal Jernbaneverket årlig utarbeide en miljørapport som inkluderer et miljøregnskap.

1.10 Gjennomføre miljøoppplæring

Hver enhet skal planlegge og gjennomføre opplærings- og informasjonstiltak som sikrer kompetanse og forståelse til å følge opp vedtatte miljøplaner slik at miljøhensyn ivaretas.

Indikator:

Andel av enhetene som har etablert miljøstyringssystem.

2 Kartlegge og redusere miljøpåvirkninger

2.1 Sikre at miljøhensyn ivaretas i planlegging og utbygging

2.1.1 Utarbeide veiledningsmaterieell om miljøtemaer og metoder for å ivareta miljøhensyn ved planlegging

Det vil bli utarbeidet veiledningsmaterieell som beskriver de miljøparametre som Jernbaneverket mener skal legges til grunn i planleggingsprosessen. Veiledningsmateriellet utarbeides med hensyn til lover og regler samt interne krav, og retter seg mot hele det planfaglige miljøet for å øke den generelle kunnskapen i forhold til miljøspørsmål i planleggingen. Det vil også være aktuelt å inkludere kurs/seminarer som en del av dette.

2.1.2 Utarbeide retningslinjer for beskrivelse av miljøforhold i hoved- og detaljplaner

Det skal utarbeides retningslinjer for hvordan miljøforhold skal beskrives og presenteres i hovedplaner og detaljplaner, for å sikre at miljøforhold og resultatene av den offentlige planprosessen blir formidlet til neste plannivå.

2.1.3 Utarbeide veileder for miljøoppfølgingsprogram for anleggsfasen

Det vil bli utarbeidet en veileder som skal beskrive de miljøparametre som Jernbaneverket mener er viktig å følge opp i anleggsfasen for utbyggingprosjekter og større vedlikeholdsprosjekter. Veilederen vil omhandle både metodikk og konkrete erfaringer fra tidligere prosjekter.

2.1.4 Utarbeide miljøoppfølgingsprogram for utbyggingssprosjekter

For alle utbyggingssprosjekter og større vedlikeholdsprosjekter skal byggherren lage et oppfølgingsprogram for anleggsfasen for alle relevante miljøforhold i henhold til veilederen. For enkelte mindre utbyggingssprosjekter og vedlikeholdsprosjekter kan dette kravet fravikes ut fra en helhetlig miljøvurdering. Veilederen (jfr. 2.1.3) vil sette opp kriterier for dette.

Indikator:

Andel utbyggingssprosjekter og vedlikeholdsprosjekter hvor miljøoppfølgingsprogram for anleggsfasen ligger til grunn for anbudsbestemmelsene og gjennomføringen av anlegget.

2.2 Innføre «Grønt kontor» i alle enheter

2.2.1 Utarbeide rutiner for etablering av «Grønt kontor»

«Grønt kontor» er et begrep som knytter seg til miljøvennlig kontordrift. Alle kontorer skal bl.a. se på ressursbruk og avfallshåndtering tilknyttet kontordriften. Tiltak som reduserer forbruket og avfallsmengden og øker gjenvinningsgraden skal vurderes. Bruk av mer miljøvennlige produkter skal også vurderes.

Indikator:

Antall enheter som har etablert rutiner og konkrete målsetninger for «Grønt kontor».

2.3 Redusere uønskede miljøhendelser i antall og omfang

2.3.1 Registrere og følge opp uønskede miljøhendelser. Alle uønskede hendelser skal identifiseres, registreres og følges opp i SYNERGI. I tillegg registreres dyrepåkørsler i Banedatabanken. Alle enheter må legge opp til nødvendig opplæring og oppfølging for bruk av verkøyene. Dette må ses i sammenheng med tilsvarende aktivitet på HMS-området.

2.3.2 Kartlegge mulige uønskede hendelser på miljøområdet, med tilhørende sannsynlighet og konsekvens. Det må gjennomføres en generell miljørisikoenalyse for alle aktiviteter i Jernbaneløpene. Hver enhet gjør analysen for sitt ansvarsområde. Videre må det påses at operatørene har gjort tilsvarende.

2.3.3 Etablere beredskapsplan for miljøuhell i alle aktuelle enheter

På bakgrunn av risikoanalyser må enhetene utarbeide tilpassede beredskapsplaner.

2.3.4 Lage prioriteringsplaner og gjennomføre forebyggende tiltak

På bakgrunn av risikoanalyser og registrerte uønskede hendelser foreslås og gjennomføres forebyggende tiltak som kan redusere uønskede miljøhendelser. Dette vil f.eks. gjelde drivstofftanker, arbeidsmaskiner, dyrepåkørsler osv.

2.3.5 Kontrollere at operatører og entreprenører har etablert beredskapsplaner for miljøforhold

Ved inngåelse av sportilgangavtaler skal det sikres at operatørene har etablert beredskapsplaner i henhold til gjeldende krav. Det samme kreves ved kontraktsinngåelse med entreprenører (Jfr. 2.1.4).

Indikator:

Antall uønskede hendelser (uhell og tilløp) med betydning for miljø.
Antall enheter som har utarbeidet beredskapsplaner på miljøområdet.

2.4 Redusere utslipp til jord og vann

2.4.1 Kartlegge samtlige kreosotforurensete områder. Av forurensete områder er det først og fremst den kreosotforurensete grunnen som er kritisk, og som Jernbaneløpene har fått pålegg fra SFT om å rydde opp i. De ansvarlige enheter må utarbeide planer for gjenstående kartlegging av slike områder.

2.4.2 Gjennomføre tiltak i kreosotforurensete områder. De ansvarlige enheter må utarbeide en gjennomføringsplan med tilhørende budsjetter for forsvarlig håndtering av de forurensete områdene.

2.4.3 Kartlegge forbruk av kjemikalier i sporet. Det må etableres rutiner for registrering av forbruk. Kartleggingen omfatter bl.a. ugrasmidler og smøremidler.

2.4.4 Utarbeide en strategi for redusert bruk av kjemikalier i sporet

Det må gjennomføres en vurdering av alternative metoder og etableres rutiner for bruk av disse der det er hensiktsmessig.

Indikator:

Andel av kreosotforurensete områder hvor tiltak gjenstår.
Årlig forbruk av ulike kjemikalier som brukes i sporet.

2.5 Redusere innendørs støynivå til under 42 dB(A) døgnekvivalent langs eksisterende banestrekninger

2.5.1 Fastsette beregningsforutsetninger
Arbeidet med å utvikle konsistente modeller for utarbeidelse av trafikkprognoser må videreføres. Det må også gjennomføres en beregning over støyutslipp fra fremtidig rullende materiell.

2.5.2 Kartlegge alle boliger med innendørs støynivå over 35 dB(A) døgnekvivalent

Det må utarbeides en oversikt over boliger med innendørs døgnekvivalent støynivå over 35 dB(A) og rutiner for hvordan dette regelmessig kan oppdateres. Kartleggingen oppdateres hvert 4. år i henhold til Forskrift om grenseverdier for luftforurensning og støy.

2.5.3 Utarbeide prioriterings- og tiltaksplan med kostnader
På bakgrunn av kartlegging må det utarbeides prioriterings- og tiltaksplan med tilhørende kostnader for å sikre at ingen boliger utsettes for døgnekvivalent innendørsstøy over 42 dB(A). Tiltakene skal senest være gjennomført innen 1.1. 2005 i henhold til vedtatte forskrifter. Eksempler på tiltak er skinnesliping og støyskjerming.

2.5.4 Utarbeide løpende oversikt over boliger hvor det er gjennomført støytiltak

Det må opprettes et register for beskrivelse av gjennomførte tiltak og hvilke forbehold som er gjennomført for å sikre at eier ikke foretar endringer som øker eiendommens støybelastning.

2.5.5 Etablere støykrav til operatørens rullende materiell og eget materiell

Ved inngåelse av avtaler om sportilgang må Jernbaneverket påse at det stilles krav til støy og vibrasjoner fra operatørens rullende materiell i henhold til gjeldende normer og standarder. Det må også utarbeides krav til eget materiell.

Indikator:
Antall boliger med døgnekvivalent innendørsstøy over 42 dB(A) og 35 dB(A).

2.6 Redusere energibruk

2.6.1 Registrere forbruk av drivstoff / fossilt brensel
Det må etableres rutiner for registrering av Jernbaneverkets forbruk av fossile brensler på ulike områder (arbeidsmaskiner, biler, bygninger osv.).

2.6.2 Utarbeide plan for å redusere forbruket av fossilt brensel
På bakgrunn av registreringen må det fastsettes mål for redusert forbruk av fossilt brensel.

2.6.3 Registrere forbruk av elektrisk energi
Det må etableres rutiner for å registrere elektrisitetsforbruk på ulike områder (sporveksler, belysning, bygninger, strømforsyningsanlegg).

2.6.4 Utarbeide plan for å redusere forbruket av elektrisk energi
På bakgrunn av registreringen må det fastsettes mål for redusert forbruk av elektrisk energi.

Indikator:
Årlig forbruk av fossilt brensel på ulike områder.
Årlig forbruk av elektrisitet på ulike områder.

2.7 Redusere avfallsproduksjonen og behandle avfall som en ressurs

2.7.1 Registrere avfallsmengde, -typer og håndtering
For å sikre en tilfredsstillende håndtering av avfall skal det utarbeides rutiner for registrering av avfallsmengder, -type og håndtering. Spesielt viktig er det å utarbeide en oversikt over spesial- og produksjonsavfall som genereres (jfr. Forskrift om spesialavfall).

2.7.2 Vurdere tiltak som genererer mindre avfall
På bakgrunn av kartleggingen skal man vurdere tiltak som gir mindre avfall. Det bør særlig legges vekt på spesialavfall. Dette vil innebære bruk av andre typer kjemikalier, gjenbruk, annen teknologi og/eller redusert forbruk.

2.7.3 Gjennomgå rutiner for håndtering av spesialavfall
Der kartleggingen viser at tilfredsstillende rutiner ikke er etablert må disse komme på plass. Rutinene må tilfredsstillende krav i Forskrift om spesialavfall.

2.7.4 Utarbeide plan for bedre avfallsdisponering
På bakgrunn av denne kartleggingen må det utarbeides en handlingsplan. Avfall skal disponeres i henhold til følgende prioritert liste:

1. gjenbruk
2. materialgjenvinning
3. forbrenning med energigjenvinning
4. forbrenning eller deponering

Indikator:

Mengde spesialavfall levert til godkjent mottak (kilo eller liter).
Mengde næringsavfall disponert etter disponeringsmåte (gjenbruk, gjenvinning, energigjenvinning, deponi).

2.8 Sikre et godt visuelt miljø langs jernbanen

2.8.1 Stille krav til at det visuelle miljø er godt ivare tatt ved utforming av nye anlegg

Ved planlegging av nye baner eller omlegging av eksisterende baner må helhetlig formgivning og estetisk kvalitet gis høy prioritet.

2.8.2 Kartlegge det visuelle miljøet langs jernbanen

Det må gjennomføres en kartlegging av visuelt miljø (tagging, plakater, søppel, skjemmende elementer og flimmereffekt) langs alle strekningene som hovedenheten har ansvar for. Dette må gjøres en gang per år, men på særlig utsatte strekninger bør enhetene fastsette hyppigere registreringer.

2.8.3 Utarbeide handlingsplaner for opprydding

På bakgrunn av kartleggingen skal det utarbeides strekningsvise planer for opprydding av forsøplede områder samt vedlikehold av stasjonsområder. Det må også utarbeides planer for vegetasjonsrydding som ivaretar hensynet til visuelt miljø og flimmereffekt.

Indikator:

Andel av hovedenhetsens strekning der det visuelle miljø er kartlagt.
Antall stasjonsområder som er ryddige.

2.9 Innarbeide miljøhensyn ved innkjøp

2.9.1 Legge miljøkriterier til grunn ved Jernbaneverkets innkjøp

Det må kartlegges hvilke produkter det må utarbeides miljøkriterier for. Det må utarbeides miljøkriterier for disse produktene. Disse miljøkriteriene skal legges til grunn ved innkjøp. Videre må kriteriene regelmessig revideres særlig med henblikk på produktutviklingen og Jernbaneverkets krav. For utbyggingssprosjekter vil «Veileder for miljøoppfølgingsprogram for anleggsfasen» (jfr. 2.1.3) beskrive hvordan dette skal håndteres på en hensiktsmessig måte.

2.9.2 Registrere alle kjemikalier i kjemikaledatabasen CHES

Etterhvert som nye kjemikalier kjøpes inn, evt. gamle produkter utfases, må det etableres rutiner for å oppdatere databasen CHES slik at den til enhver tid inneholder riktig informasjon om produktene. Alle nye stoffer som skal innføres i databasen skal godkjennes med hensyn til HMS. De produkter som allerede fins i databasen skal gjennomgås med hensyn til mulig utfasing og erstating med HMS-vennlige produkter.

Indikator:

Andel innkjøp der miljøkriterier er lagt til grunn.

2.10 Verne jernbanens kulturminner

2.10.1 Utarbeide nasjonal verneplan for jernbanens kulturminner

Det skal utarbeides en nasjonal verneplan for kulturminner i jernbanen. Planen skal lede frem til et forslag om kulturminnevern fra Jernbaneverket som Riksantikvaren skal vurdere.

2.10.2 Følge opp verneplanen

I samarbeid med Riksantikvaren skal det utarbeides detaljerte planer for ivaretagelse av utvalgte kulturminner.

Indikator:

Prosentandel av utvalgte kulturminner som er rehabilitert.

3 Sammenlikne ulike transportformers miljøpåvirkning

3.1 Dokumentere jernbanens miljøforhold sammenliknet med andre transportformer

Jernbaneverket må gjennomføre en systematisk kartlegging av jernbanens miljøforhold slik at man får dokumentert jernbanens miljøpåvirkning sammenliknet med andre transportmidler.

Framdriftsplan og ansvars plassering for Jernbaneverkets miljøplan 1998 - 2001

Mål og tiltak	Start	Ferdig	Ansvar	1997				1998				1999				2000				2001				2002			
				1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1. Forbedre styring, organisering og oppfølging av miljøarbeidet i Jernbaneverket	01.01.98	31.12.01																									
1.1 Bevisstgjøre linjelederansvaret	01.01.98	31.12.98	Alle																								
1.2 Synliggjøre miljøfunksjonen i Jernbaneverket	01.01.98	01.06.98	Alle																								
1.3 Etablere miljøstyringssystem	01.01.98	01.09.98	Alle																								
1.4 Utarbeide retningslinjer for miljørevisjoner	01.01.98	31.12.99	HK																								
1.5 Utarbeide og vedlikeholde miljøplaner	01.01.98	31.12.01	Alle																								
1.6 Etablere system for miljørapportering	01.01.98	01.02.98	HK																								
1.7 Gjennomføre miljørapportering	01.02.98	01.02.01	Alle																								
1.8 Gjennomføre miljørevisjoner	01.07.98	01.07.01	Alle																								
1.9 Utarbeide miljøregnskap	01.03.98	01.03.01	HK																								
1.10 Gjennomføre miljøoppplæring	01.01.98	31.12.01	Alle																								

HK = Hovedkontoret
 Alle = HK + Alle enhetene i JBV
 Regionene = JØ, JN, JS og JV

Planlagt aktivitet

Milepæl
 Samlet periode for flere aktiviteter

Framdriftsplan og ansvarsplassering for Jernbaneverkets miljøplan 1998 - 2001

Mål og tiltak	Start	Ferdig	Ansvar	1997											
				1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
2. Kartlegge og redusere miljøpåvirkninger	01.01.98	31.12.02													
2.1 Sikre at miljøhensyn ivaretas i planlegging og utbygging	01.01.98	31.12.02													
2.1.1 Utarbeide veiledningsmaterieell om miljøtemaer og metoder for å ivareta miljøhensyn ved planlegging	01.09.98	31.12.99	HK												
2.1.2 Utarbeide retningslinjer for beskrivelse av miljøforhold i hoved- og detalplaner	01.01.98	31.12.99	HK												
2.1.3 Utarbeide veileder for miljøoppfølgingsprogram for anleggsfasen	01.01.98	31.12.99	HK												
2.1.4 Utarbeide miljøoppfølgingsprogram for utbyggingprosjekter	01.01.98	31.12.02	JU + regionene												
2.2 Innføre "Grønt kontor" i alle enheter	01.06.98	01.12.98													
2.2.1 Utarbeide rutiner for etablering av "Grønt kontor"	01.06.98	01.12.98	Alle												
2.3 Redusere uønskede miljøhendelser i antall og omfang	01.01.98	31.12.01													
2.3.1 Registrere og følge opp uønskede miljøhendelser	01.01.98	31.12.01	Alle												
2.3.2 Kartlegge mulige uønskede hendelser på miljøområdet, tilhørende sannsynlighet og konsekvens	01.06.98	01.06.99	Alle												
2.3.3 Etablere beredskapsplan for miljøuhell i alle aktuelle enheter	01.06.99	01.12.99	Alle												
2.3.4 Lage prioriteringsplaner og gjennomføre forebyggende tiltak	01.06.99	01.12.99	Alle												
2.3.5 Kontrollere at operatører og entreprenører har etablert beredskapsplaner for miljøforhold	01.01.98	31.12.01	Alle												

HK = Hovedkontoret
 Alle = HK + Alle enhetene i JBV
 Regionene = JØ, JN, JS og JV

Planlagt aktivitet

Miljøpæl

Samlet periode for flere aktiviteter

Framdriftsplan og ansvarsplassering for Jernbaneverkets miljøplan 1998 - 2001

Mål og tiltak	Start	Ferdig	Ansvar	1997				1998				1999				2000				2001				2002							
				1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
2.4 Redusere utslipp til jord og vann	01.01.98	31.12.01																													
2.4.1 Kartlegge samtlige kreosotforurensede områder	01.01.98	01.01.99	JN, JS, JØ																												
2.4.2 Gjennomføre tiltak i kreosotforurensede områder	01.01.98	31.12.01	JN, JS, JØ																												
2.4.3 Kartlegge forbruk av kjemikalier i sporet	01.01.98	31.12.01	Regionene																												
2.4.4 Utarbeide en strategi for redusert bruk av kjemikalier i sporet	01.01.99	01.01.00	HK																												
2.5 Redusere innendørs støynivå til under 42 dB(A) døgnekvivalent langs eksisterende banestrekninger	01.01.98	31.12.01																													
2.5.1 Fastsette beregningsforutsetninger	01.01.98	01.03.98	HK																												
2.5.2 Kartlegge alle boliger med innendørs støynivå over 35 dB(A) døgnekvivalent	01.01.98	31.12.99	Regionene																												
2.5.3 Utarbeide prioriterings- og tiltaksplan med kostnader	01.01.98	31.12.99	Regionene																												
2.5.4 Utarbeide løpende oversikt over boliger hvor det er gjennomført støytiltak	01.01.98	31.12.01	Regionene																												
2.5.5 Etablere støykraft til operatørens rullende materiell og eget materiell	01.01.99	01.01.00	HK																												
2.6 Redusere energibruk	01.01.98	31.12.01																													
2.6.1 Registrere forbruk av drivstoff / fossilt brensel	01.01.98	31.12.01	Alle																												
2.6.2 Utarbeide plan for å redusere forbruket av fossilt brensel	01.09.98	31.12.01	Alle																												
2.6.3 Registrere forbruk av elektrisk energi	01.01.98	31.12.01	Alle																												
2.6.4 Utarbeide plan for å redusere forbruket av elektrisk energi	01.09.98	31.12.01	Alle																												

HK = Hovedkontoret
 Alle = HK + Alle enhetene i JBV
 Regionene = JØ, JN, JS og JV

Planlagt aktivitet

Milepæl

Samlet periode for flere aktiviteter

Framdriftsplan og ansvarsplassering for Jernbaneløpets miljøplan 1998 - 2001

Mål og tiltak	Start	Ferdig	Ansvar	1997												1998												1999												2000												2001												2002											
				1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4																																				
2.7 Redusere avfallsproduksjonen og behandle avfall som en ressurs	01.01.98	31.12.01	Alle	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.7.1 Registrere avfallsmengde, -typer og håndtering	01.01.98	31.12.01	Alle	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.7.2 Vurdere tiltak som genererer mindre avfall	01.09.98	01.06.99	Alle	[Gantt chart showing activity from 1998 Q3 to 1999 Q2]																																																																							
2.7.3 Gjennomgå rutiner for håndtering av spesialavfall	01.01.98	01.06.98	Alle	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 1998 Q2]																																																																							
2.7.4 Utarbeide plan for bedre avfallsdisponering	01.09.98	01.01.99	Alle	[Gantt chart showing activity from 1998 Q3 to 1999 Q1]																																																																							
2.8 Sikre et godt visuelt miljø langs jernbanen	01.01.98	31.12.01	Alle	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.8.1 Stille krav til at det visuelle miljø er godt ivaretatt ved utforming av nye anlegg	01.01.98	31.12.01	Alle	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.8.2 Kartlegge det visuelle miljøet langs jernbanen	01.09.98	01.09.01	Regionene	[Gantt chart showing activity from 1998 Q3 to 2001 Q3]																																																																							
2.8.3 Utarbeide handlingsplaner for opprydding	01.01.98	01.01.01	Regionene	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q1]																																																																							
2.9 Innarbeide miljøhensyn ved innkjøp	01.01.98	31.12.01		[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.9.1 Legge miljøkriterier til grunn ved Jernbaneløpets innkjøp	01.01.98	31.12.01	HK	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.9.2 Registrere alle kjemikalier i kjemikaledatabasen CHSS	01.01.98	31.12.01	HK	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.10 Verne jernbanens kulturminner	01.01.98	31.12.01		[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
2.10.1 Utarbeide nasjonal verneplan for jernbanens kulturminner	01.01.98	31.12.98	HK+Regior	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 1998 Q4]																																																																							
2.10.2 Følge opp verneplanen	01.01.99	31.12.01	HK+Regior	[Gantt chart showing activity from 1999 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
3. Sammenlikne ulike transportformers miljøpåvirkning	01.01.98	31.12.01		[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							
3.1 Dokumentere jernbanens miljøforhold sammenliknet med andre transportformer	01.01.98	31.12.01	HK	[Gantt chart showing activity from 1998 Q1 to 2001 Q4]																																																																							

HK = Hovedkontoret
 Alle = HK + Alle enhetene i JBV
 Regionene = JØ, JN, JS og JV

Planlagt aktivitet

Miljøpøl

Samlert periode for flere aktiviteter

Sentrale lover og retningslinjer

Jernbaneloven forholder seg til en rekke lover og retningslinjer på miljøsidan, noen generelle og noen spesifikke for jernbanevirksomhet. Overordnede føringer finnes blant annet i jernbaneloven, plan- og bygningsloven, forurensningsloven, kommunehelsetjenesteloven, plantevernloven, produktkontrollloven, naturvernloven, viltloven, jordloven, skogloven, kulturminneloven osv.

Jernbaneloven med forskrifter sier generelt at kjørevegens tekniske utforming og driftsmessige tilstand skal sørge for en sikker og hensiktsmessig trafikkavvikling samt ivareta miljø.

Med hjemmel i Plan - og bygningslovens kapittel VIIa er det gitt forskrifter om konsekvensutredninger (KU). Formålet med konsekvensutredninger er å klargjøre virkninger av tiltak som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn. Konsekvensutredningene skal sikre at disse virkningene blir tatt i betraktning under planleggingen av tiltaket og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket kan gjennomføres (§33-1).

Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for samordnet areal - og transportplanlegging legger opp til at planleggingen av utbyggingsmønster og transportsystem bør samordnes slik at det legges til rette for en mest mulig effektiv, trygg og miljøvennlig transport, og slik at transportbehovet kan begrenses. Ved utforming av boligområder og trafikksystem skal det tas hensyn til statlige normer og retningslinjer for miljøkvalitet.

Forurensningsloven med forskrifter er nå også gjort gjeldende for samferdselstiltak og fastsetter grenseverdier for lokal luftforurensning og støy. Gjennom EØS-avtalen er Norge forpliktet til å implementere EUs direktiv om luftkvalitet som fastsetter grenseverdier for bly, nitrogenoksid, svoveldioksid og svevestoff.

Kommunehelsetjenesteloven gir de kommunale helsemyndighetene hjemmel til, via enkeltvedtak, å gi pålegg om tiltak for å redusere bl.a. støy og annen forurensning fra miljøbelastende virksomhet, deriblant veg- og jernbanetraffikk. Regjeringen forutsetter at helsemyndighetene ikke benytter loven til å gi pålegg som er strengere enn etter forskriftene til Forurensningsloven.

Jernbaneloven anvender plantevernmidler for vegetasjonskontroll i spor og sporområder. Bruk av plantevernmidler, samt hvilke krav som stilles til opplæring av personale, reguleres av **plantevernloven** og de tilhørende forskriftene.

Gjennom **forskrift om internkontroll** stiller myndighetene en rekke krav til ansvarlig for virksomheten. Vedkommende skal arbeide systematisk for forbedring med hensyn til miljøforstyrrelser fra produkter eller forbrukertjenester. Vedkommende må også iverksette systematiske tiltak for å ivareta vern av det ytre miljø mot forurensning samt en bedre behandling av avfall.

Som forvaltningsorgan forholder Jernbaneloven seg dessuten til regjeringens planer og intensjoner slik de blant annet kommer til uttrykk i stortingsmeldinger, herunder meldinger om overordnet miljøpolitikk samt spesifikke samferdselsmeldinger.

I sin melding om miljøvernpolitikken "Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling" (St meld nr 58 (1996-97)), sier regjeringen at den vil sikre at miljøhensyn skal innarbeides i beslutningsprosesser på alle områder og nivåer. Regjeringen vil tydeliggjøre sektorens ansvar ved at det utarbeides sektorvise miljøhandlingsplaner bygd på prinsippet om målstyring og kostnadseffektivitet på tvers av sektorene. Regjeringen vil integrere miljøhensyn i Stans egen virksomhet. Offentlig sektor skal være en drivende kraft og gå foran i arbeidet for et økologisk bærekraftig samfunn. Det offentlige skal vise lederskap blant annet gjennom en miljøtilpasning av sine innkjøp.

Regjeringen ønsker at samferdselspolitikken skal sikre god framkommelighet og lavest mulig transportkostnader i alle deler av landet, samtidig som hensynet til et godt miljø og høy trafiksikkerhet blir ivarettatt, jfr. "Om grunnlaget for samferdselspolitikken" (St meld nr 32 (1995-96)). Regjeringen ser det som viktig å begrense miljøproblemene knyttet til transport. Produksjon og forbruk i samferdselssektoren må skje i pakt med naturens tålegrense, og areal- og ressursbruken må være forsvarelig i et langsiktig perspektiv. Sektoren har ansvar for å rydde opp i eksisterende problemområder med uakseptabel miljøbelastning, jfr. forskrift om grenseverdier for lokal luftforurensing og støy. Inngrepsproblemer (rekreasjon, natur, kultur, estetikk, barriere) må vektlegges i alle faser av planleggingen.

I sin melding om transportsektorene, "Om avveininger, prioriteringer og planrammer for transportsektorene 1998 - 2007" (St meld nr 36 (1996-97)), sier regjeringen at den legger vekt på at utformingen av transportinfrastrukturen tar hensyn til natur- og kulturverdier, og at en så langt som mulig unngår at samferdselsanlegg gjør skade på områder og naturtyper som har særlig stor verdi for det biologiske mangfoldet og vår kulturhistorie. Regjeringen legger vekt på at utbyggingssprosjekter som igangsettes i planperioden skal være underlagt miljømessig kvalitetsikring og om nødvendig revisjon.

Norsk jernbaneplan 1998 - 2007 (St. meld. nr 39 (1996-97)) er den stortingsmelding som i størst grad virker styrende for jernbaneverket. Planen inneholder klare føringer også på miljøsidene. Ivaretagelse av miljøhensyn, blant annet gjennom oppryddingsstiltak og støyskjerming, er et av de langsiktige mål for utvikling av kjøreveien som framheves i NJP. Planen understreker også at transportbehovet i størst mulig grad skal tilpasses og dekkes i tråd med prinsippene for en bærekraftig utvikling. I planen heter det at det vil bli lagt vekt på å ivareta det biologiske mangfoldet i forbindelse med planlegging, utbygging og drift av jernbaneinfrastrukturen. Dette omfatter både hensynet til naturinngrep og til forurensing av luft, jord og vann. I den sammenheng er det viktig at jernbaneverket i planperioden utvikler tilstrekkelig natur- og miljøfaglig kompetanse slik at hensynet til biologisk mangfold kan ivaretas.

Begreper

Miljø

"Miljø" skal i denne planen bety "ytre miljø". I Jernbaneverkets miljøstyringssystem (som er under utarbeidelse) er miljø definert i henhold til NS-ISO 14001-standarden:

"omgivelsene for en organisasjons virksomhet, inkludert luft, vann, jord, naturressurser, planteliv, dyreliv, mennesker, og deres innbyrdes forbindelse.

Merknad: Omgivelsene strekker seg i denne sammenheng fra organisasjonens indre forhold til det globale systemet."

Begrepene "landskap", "kulturmiljø", "naturmiljø", "friluftsliv og bo- og oppholdsmiljø" inngår i begrepet "... og deres innbyrdes forbindelse" i ISO 14001.

Indikatorer

er måltall på Jernbaneverkets prestasjoner på miljøområdet. Til indikatorer kan det knyttes mål.

Kontroll

aktivitet så som måling, undersøkelse, prøving eller tolking av en eller flere egenskaper ved en enhet og sammenligning av resultatene med spesifiserte krav for å bestemme om overensstemmelse er oppnådd for hver egenskap. (NS-ISO 8402)

Miljøpåvirkning

enhver endring i miljøet, enten det er ugunstig eller fordelaktig, som helt eller delvis skyldes en organisasjons aktiviteter, produkter eller tjenester. (NS-ISO 14001)

Miljørevisjon

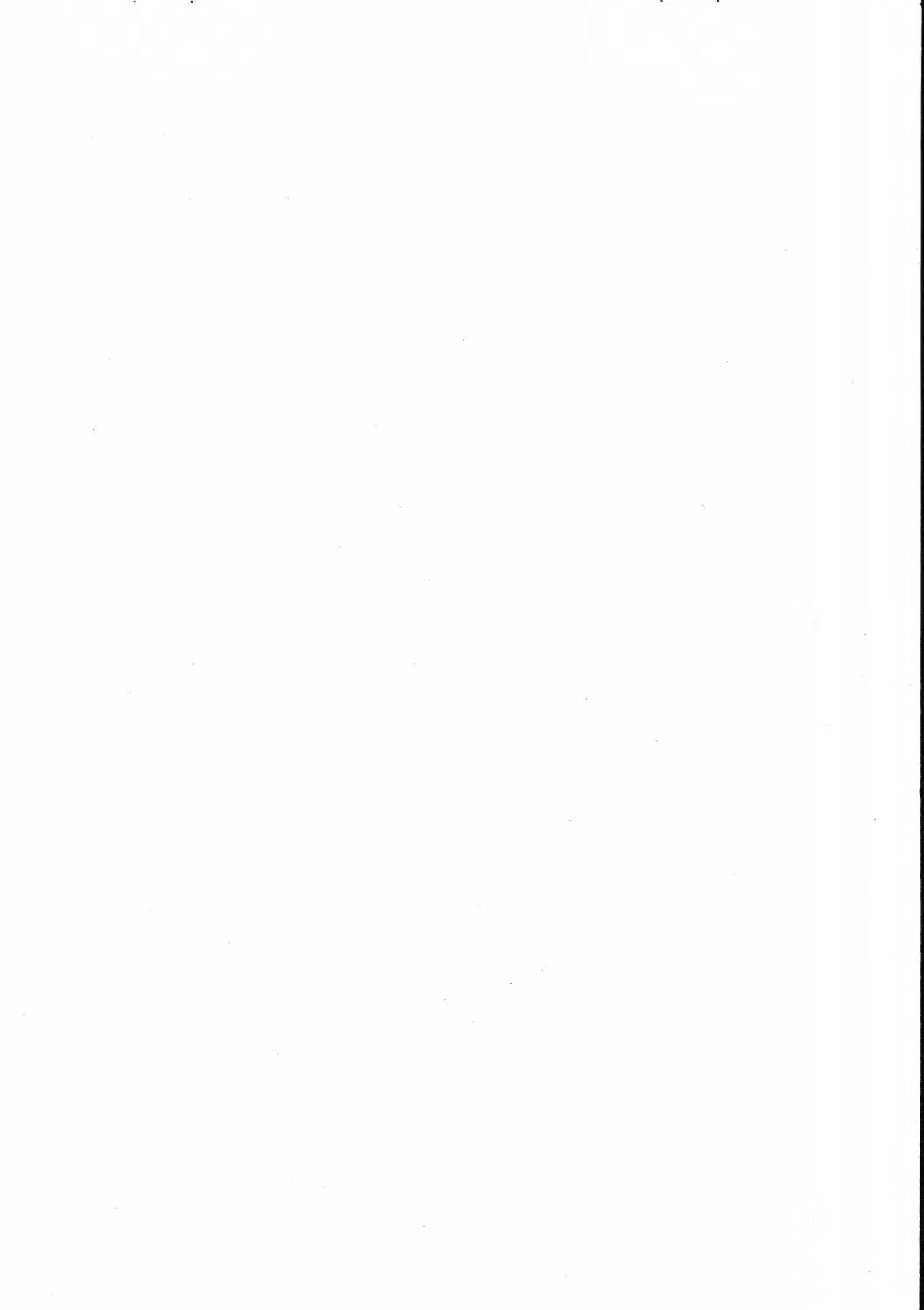
systematisk og uavhengig undersøkelse for å fastslå om aktiviteter og tilhørende resultater stemmer overens med det som er planlagt, og om de er effektivt gjennomført og er hensiktsmessige for å oppnå målene.

Miljøstyringssystem

den delen av det totale styringssystemet som omfatter organisasjonsstruktur, planleggingsaktiviteter, ansvarsforhold, praksis, prosedyrer, prosesser og ressurser for å utforme, iverksette, oppnå, gjennomgå og holde ved like miljøpolitikken. (NS-ISO 14001)

Uønsket hendelse

En uønsket situasjon som kunne ført til, eller fører til ressurstap.

Besøksadresse: Pilestredet 19
Postadresse: 0048 Oslo

Sentralbord
Jernbaneverket:
22 45 50 00

Resepsjon
Hovedkontoret:
22 45 51 00

Telefax
Hovedkontoret:
22 45 54 99

